

som har faaet et kongeligt Tilfagn om, at den skulde ansees ligesaa god som andre Sædegaard. Hovedbegrebet, hvorpaa det her kommer an, er „Sædegaard“ og ikke Hartkornsbesiddelse. Begrebet „Sædegaard“ er et gammelt historisk Begreb, og den ærede Rigsdagsmand feiler, naar han mener, at dette Begreb aldrig fremtræder i Lovgivningen uden i den af ham angivne Forbindelse, thi i Forordningen om Sædegaarde af 16de December 1682 vil den ærede Rigsdagsmand saaledes kunne finde, at der udtrykkeligt omtales ædelige Sædegaarde „som Kong Christian den 5te eller Frederik den 3die har possederet“ og som ikke have Skattefrihed. Efter Legislaturens Begreb er der saaledes Sædegaarde med og uden Skattefrihed. Den her omhandlede Rettighed har ikke været baseret umiddelbart paa frit og ufrit Hartkorn, men væsentligt knyttet til visse historiske Eiendomme, enten til Sædegaard eller til Lehn, — deri ligger det egentlige Hovedpunkt af Sagen. Forsaavidt som den ærede Taler yttrede, at jeg skulde have brugt Udtrykket „Lehns ei er“ om en Lehnsbesidderindes Mand, da troer jeg, at han feiler, jeg erindrer idetmindste ikke at have benyttet dette Udtryk. Forsaavidt som der endvidere er blevet gjort opmærksom paa, at naar en Lehnsbesidderinde gifter sig, hendes Mand da ikke er Lehnsbesidder i længere Tid, end han er det igennem hende, da er det vistnok rigtigt; men det er Noget, som ogsaa var klart efter de ældre Lovgivelser. Naar en Lehnsbesidder var bleven det igennem sin Kone, blev han, om han ogsaa var optagen i Friherres eller Grevestanden, kun i Besiddelse af Lehnet, saa længe Konen levede, idetmindste efter de Forskrifter, som vare givne for de fleste Lehne. Indtil Grundloven udkom, kunde en saadan Lehnsbesidder kun, naar han var bleven optagen i Friherresstanden, blive Medlem af Amtsrådet, men nu mener jeg, at han vil have en ligefrem Afgang til, naar han blot er i Formuesfællesskab med sin Kone, Lehnsbesidderinden, da som Bestodder af Lehnet at indtræde i Amtsrådet, og, hvis et saadant Tilfælde indtraadte, saa skulde der fra Regjerings Side blive gjort, hvad der kunde gøres, for at skaffe ham denne Plads, som man

maa antage tilkommer ham med Rette, saalænge det maa antages, at Rettigheden til at have Sæde i Amtsrådet er knyttet til Eiendommen, som her er Lehn. Saalænge der er Lehn, maa der naturligvis ogsaa vedblive at være Besiddere af Lehn, og det er altsaa ikke rigtigt, naar den ærede Rigsdagsmand antager, at der ikke mere eksisterer Lehnsbesiddere. Med Hensyn til den af den ærede Rigsdagsmand paaberaabte Sag, hvori der er ført Besværing over et Amtsråd, maa jeg bemærke, at denne Sag endnu ikke er afgjort, og at man altsaa er uberettiget til at anke over Udsaldet af Sagen, inden man endnu kender det.

I hvad jeg saaledes har anført, maa ogsaa findes Svar paa Noget, som er blevet fremført af den ærede Forslagsstiller. Det var en Misforstaaelse fra hans Side, naar han yttrede, at jeg skulde have sagt, at Begrebet Sædegaard var ophørt. Det har jeg ikke sagt. Det er netop fra Begrebet „Sædegaard“, hvorfra man her væsentligt maa udgaa; men, hvad jeg sagde, var ene, at Begrebet „frit og ufrit Hartkorn“ som medfulgte Sædegaardene, ikke længere eksisterer. Naar jeg sagde, at der var enkelte Punkter i Landcommunalanordningen, betreffende Sædegaardene, som nu vare indifferente, saa meente jeg dermed navnlig det frie og ufrie Hartkorn. Hvis der endnu ligger 200 Tdr. Hartkorn til en Sædegaard, mener jeg, at Sammes Eier maa have samme Rettighed til at indtræde i Amtsrådet, som han tidligere havde. En anden Sag er det, naar han afhænder Godsset, men, naar han endnu har Godsset tilbage, saa, uagtet det er indifferent, om hans Hartkorn nu er frit eller ikke, er hans Rettighed til at indtræde i Amtsrådet derved ikke formindsket. Saalænge han har den samme Eiendom, har han den samme Rettighed, indtil Loven bliver forandret. Naar man har denne Anskuelse af Forholdene, saa er det ogsaa deraf en Selvsølge, at man ikke i sin Tid har tænkt paa at betale Bedkommende for at opgive disse Rettigheder. Forsaavidt den ærede Forslagsstiller yttrede, at man i sin Tid, da man udstedte Circulairerne af 26de Juni og 5te Juli 1849, stod i Begreb med at forelægge en Communallov, da maa jeg dog tillade mig